

ПЕРАТВОРЫМ БАЛОТЫ Ў КВІТНЕЮЧЫЯ КАЛГАСНЫЯ ПАЛІ І СЕНАЖАЦІ

Героіжа калгаснай працы

ДЗЕНЬ ЗА ДНЁМ

(Будні меліратыўных работ у калгасе Даманавіцкага раёна)

У будні сакавіка. На палескіх багінічах-балотах яшчэ бушавалі мяцеліцы, а тарфянікі-збышчы скоўвалі мароз. У тым дні ў калгасе раёна прыйшла вестка пра гістарычную пастанову партыі ў ўрада аб асушэнні балот Беларусаў. У калгасе пачаліся сумы. З набываным захваленнем калгаснікі гаварылі пра тудуюныя палі і сенажаці, у якія ператворыцца балоты, багна, і намячаныя планы масавай асушкі балот.

У снігі і завеі ішлі на расчыстку балот калгаснікі сельсавета «Новы шлях». Усёй за імі выйшлі на балоты калгаснікі «Чырвонага ўсходу».

У 15 сакавіка ў калгасе «Пролетары» было распараблена ад хмызняку 25 гектараў балот, у калгасе «Чырвоны ўсход» — 60 гектараў. У гэтым калгасе арганізавалі выраб лапат і пачалі віль шчыры.

У раённым цэнтры Азарычы пры партыйным кабінете арганізаваны праект. У ім адзінаццаць папярэдніх калгасоў раёна «Ленінскі шлях», Асташкавіцкага сельсавета, і «Чырвоная зямля». Хаміцкага сельсавета, якія ўжо летась атрымалі высокі ўраджай на асушаных балотах.

У селі за калгасам «Сейбіт» 19 сакавіка на расчыстку кустоў выйшлі 100 калгаснікаў сельсавета «Авангард», 72-гадовы калгаснік арцелі «Большыя» Захар Драпеца, працуе на расчыстцы балот, выконваў норму на 400—450 проментаў.

Для кіравання меліратыўнымі работамі ў раёне папярэдніца 32 калгасныя брыгады працавалі на меліратыўных участках па пачатку сістэматычна выходзілі на расчыстку кустоў. Да 17 сакавіка на ўсю раёну было распараблена і расчытана агулам 1.000 гектараў балот. Загатавана 1.692 габарэскія лапаты.

Для разгортвання палітыка-масавай работы ў калгасе і на меліратыўных участках падарана 200 агітатараў. Раёны аддзел аховы здароўя выпрацаваў план медыцынскага абслугоўвання калгаснікаў на меліратыўных.

28 красавіка 35 калгаснікаў сельсавета «Сейбіт» выйшлі на асушанні. Калгаснікі-стаханавцы Ілья Гарбун, Аляксей Лаўда і Іван Бамяш па першы дзень выйшлі на 25 кубаметраў масы і выканалі нормы на 230 проментаў кожна.

Напярэдадні першага мая на асушанні балот пачалі працаваць маладзёныя экскаватары. Яны спрамлялі і паглыблялі русло Іпы і Вішы. Экскаватар «Комсомолец» за 14 рабочых амен выйкнуў 3.116 кубаметраў зямлі пры нормі ў 2.030 кубаметраў.

2276 калгаснікаў 48 калгасоў раёна выйшлі 12 мая на масавую асушку балот. 97 калгаснікаў сельсавета «Комінтэрн» ішлі на балота з лапатамі, плакатамі і партрэтамі кіраўнікоў партыі і ўрада. На мітынг, які адбыўся на балоне, калгаснікі выйшлі, што сваё абавязальства па асушцы 250 гектараў балот яны выканалі да 5 чэрвеня. Арганізаванай калоніі выйшлі на штурм балот 117 калгаснікаў і калгасніц сельсавета «Чырвоны Кротаў».

16 мая калгаснікі сельсавета «Комінтэрн», Каліцкага сельсавета, асушкі 50 гектараў балота. Чырвоны пераходны сінт калгасе трымае перадавое званне Майсей Іваненкі. На меліратыўных работах рэгулярна выходзілі насенцавага.



Асушка балот у калгасе «Сейбіт». Мартынаўскага сельсавета, Даманавіцкага раёна. На здымку: стахановец Гарбун Ілья, Іваненкі, які выконвае норму на 1230 пром. Фото І. Калюшкіна.

ПА НАХОДЖАННЫХ БАЛОТАХ

(Народныя песні)

Па нахаджаных балотах
Пракасаем магистраль,
Торф выкапем з канавы,
Вослей глядзім у даль.

Пралажым мы календар,
Запучыла ў ім вала.
Разам з муніцыпалам
Улікае ўсё блага.

На былых балотах людзі
Дружна сям'ю і аруч.
Рунь пакрыла ўсе паляці,
— Проста харапа зірнуць.

Дзякуй, дзякуй, родны Сталін,
Што нам добра стала жыць,
Тваё імя дарожка
У сэрцы кожнага ляжыць.

(Запісана ў вёсцы Заполле, Палескага сельсавета, Даманавіцкага раёна).

НА БЫЛОЙ БАГНЕ

Яшчэ зімой, пасля агітблкінак пачаставы партыі ў ўрада аб асушэнні балот Беларусаў, у калгасе пачалі пагаварыць аб тым, каб асушыць убожыя Іпы. Потым калгасе даўлі план асушкі 80 гектараў балота, а калгаснікі, парайнушы на сходы, казалі, што мы можам асушыць і 150 гектараў.

Расчыстку і перабудову кустоў пачалі яшчэ зімой, 12 мая, калі быў абвешчаны масавы выход на асушку балот, на работу выйшлі і нашы грабавы. Спачатку выйшла чалавек 30—40, потым лік прапучыў вырас да 100.

Калі сям'я была закончана, па асушцы балот выйшла больш 200 калгаснікаў і калгасніц. Адна працавала на балотах Пароніч Бурдзім, Сямён Масальскі, Марыя Рагоў, Надзя Шымона, Надзя Зайчанка. Яны, як і ўсе нашы калгаснікі, упорнічваюць за грабавскія лапаты і праз дзень-два пачалі выконваць па 2—2½ нормы.

За першы дзень масавай асушкі на балотах нашага калгаса было пракладзена 800 метраў календара і 2 асушальнікі па 400 метраў. А цяпер ужо налічваецца 228 гектараў балот, асушаных за вясну гэтага года.

На былой багні пасяяна ўжо 14 гектараў проса, 5 гектараў каняпель, 3 гектары карынылоўды, 3 гектары кашугі і 0,50 гектара агуркоў.

Н. І. СУГАНЯ,

старшыня калгаса «Прасвет», депутат Вярхоўнага Савета СССР.

У народным руху за пакарэнне адвечных балот дама-навіцкіх калгаснікі займаюць пачотнае месца. Яны адны з першых у рэспубліцы датэрмінова выканалі дзяржаўны план меліратыўных работ 1941 года. За 20 дзён асушана 4.459 гектараў балот.

Аб працоўных падвігах дамавіцкіх калгаснікаў і іх вопыце работы па асушцы балот расказваецца сёння на гэтай старонцы.

ЗЕМЛІ ЎРАДЖАЙНЫЯ

За нашым калгасам заманавана на вец на 1.420 гектараў зямлі, з іх большая частка — 800 гектараў — балоты. Вывала летам выйдзе на поле, паглядзім на мізэрнае і рэдкае жытца, на ярыну, кіншы воем на бокрайні прастор балот, забеленых расцішым, ным баёўна, чарнаглавым і толькі душа твая шчыры.

Балотная сцярасць пранікала на мінеральную глебу, на якой развілася жытца з кашчарам, а аве з кукелем дзі свёрпай.

Больш 6 пантнераў з гектара мы не збіралі збожжавых.

У 1939 годзе перапача пачалі асушку. Таты-жасялі 45 гектараў торфяніка прасам. Сабралі не тэк ужо і мюга — па 10 пантнераў зямлі і па 20 пантнераў саомы, але гэтага было дастаткова, каб перамяніць некаторыя неадорных калгаснікаў. У 1940 годзе асушкі 112 гектараў і засялі іх просам, аўсом, каняпель, жытам, бульбай, гародніннымі культурам, травамі.

Успешны планавы комплекс каліных угнаенняў і калгаснага агарка, мы ат-

Над Іпай і Вішай

Ранній вясной мы прыбылі з сям'ямі экскаватарам «Комсомолец» у Даманавіцкі раён, каб расчысціць меліратыўныя ўчасткі. Работу пачалі ад самага раёнага цэнтры. Абароты і іхем уніз па пачынон. Штодзень усе даей і далей перабрамае ў някранутыя петы балот, дзе між чарота і перабола блішчыць паросшая асакі Віна.

А заду, дзе прайшоў экскаватар, засталося шырокае рэчышча новай выпраў-ленай ракі. Высокая бугры зямлі па ўз-бярэжжы гаворылі, як дадзіна паправа-ваз тут машына.

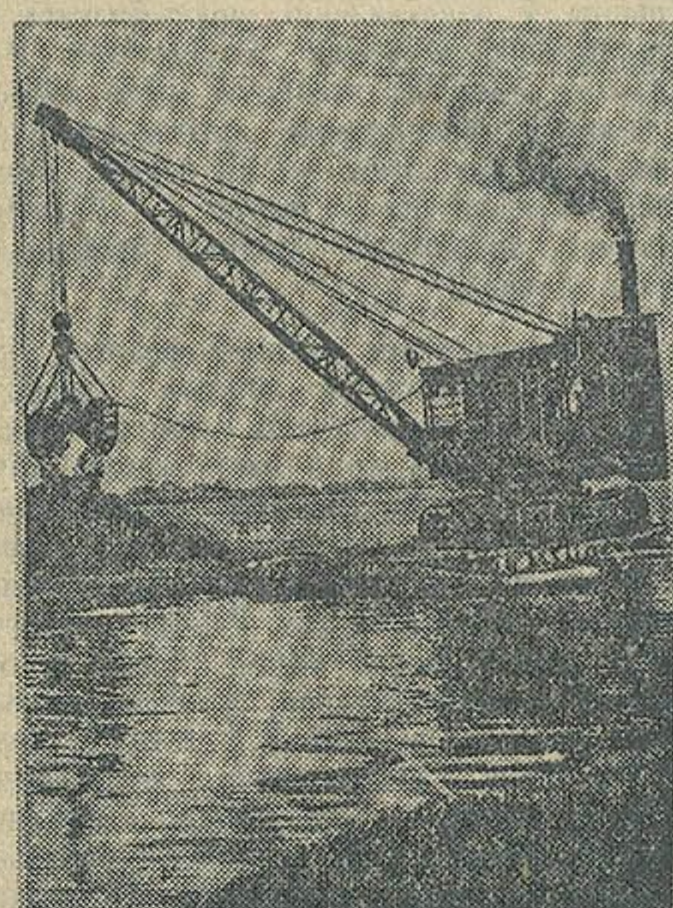
І пачаў работу яшчэ 24 красавіка. У першы дні ледзь далаў норму: за змену выйшлі на 145 кубаметраў масы. Потым пачаў выйшаць па 160 кубаметраў, а ў ішніх дні і па 200.

Вядома, што мне, яшчэ маладому эк-скаватарчыку, трэба вучыцца, перай-маць вопыт старэйшых спецыялістаў.

Рымалі жыта па 15 пантнераў з гекта-ра, бульбы — па 150 пантнераў, насення каняпель — па 9 пантнераў і каняпель-саломкі — па 85 пантнераў. 45 гектараў было засяяна аўсіндай лугавой. З гэтага ўчастку сабралі 10.000 пудоў высо-какаснага сена.

5 мая, закончыўшы сям'ю, калгаснікі, як азім чалавек, дружна выйшлі на асуш-ку балот. Перш за ўсё пракладзі 800-метравую магистраль і таты пераказалі 150 гектараў балота калгасі і асуш-шальнікам, 58-гадовы калгаснік Пінчук Яўсёй выйшаў па 50 кубаметраў масы ў дзень. Ён трымаў пераходны чырвоны сінт калгаса да канца асушальных работ. Добра працаваў Пунтук Сава, Захар-рэна Трахім: яны выконвалі норму на 350—400 проментаў. Кожны дзень выхо-дзіла на балота 160—190 калгаснікаў. Планавае заданне па асушцы перавыка-нана на 50 гектараў.

Іван ЗАХАРЭНКА, старшыня калгаса «Комунар», Асташ-кавіцкага сельсавета.



Работа экскаватара па паглыбленню і вы-праўленню ракі Іпы ў Даманавіцкім раёне, Палескага сельсавета. Фото І. Калюшкіна.

БРЫГАДА НА АСУШЦЫ

У нашым калгасе балота выжэе, кар-чаватэ, і для яго асушкі падбіраўся лепшы працавіт. Асушчыні 42 гектары, калгасе выконваў нас, 11 чалавек, на пракладку магистральнага канала «1-2». Шырыня гэтага канала 6,4 метра, а глы-біня — 4 метры. Таму ад грабавоў па-трабуецца выкаса ўмёны ўдаць за-патай.

Прыхоўваў на канал, дружна па-чалі работу. Ужо з першых дзён адрэза-лі пераходны чырвоны сінт у вядомай брыгады Івана Гарбуна з калгаса «Сей-біт».

Метад нашай работы паступны. Спа-чатку пасяроў канал б'ем траншэю шы-рынёй у 0,5 м. і глыбінёй у 50 см., каб заты сток выдэ. Потым пачынаем пыха-ваць берагі на ўсю шырыню канала. Да-лей, у засянасі ад акалічэскай, пу-скаем валу паўз азім які-небудзь бераг, і б'ем зноў траншэю пасяроў. Пасля кожнага пыхавання падбраем драб-шукі, іначай наробіш толькі праі і загаражаш работу.

Ва ўсё ў нас наважэнілі на лапатах стаўляе, ды точы мы іх разоў восем на дзень. За 12 дзён нашай работы на канале мы выйкнулі 1.700 кубаметраў грунту, перавыканавшы заданне па 700 кубаметраў.

У сярэднім за дзень і мой напарнік Шаблініч Павел выкасае на 60—70 кубаметраў грунту. Не адстаюць ад нас калгаснікі Горміш Міхай, Мазейка Архін і Пінчук Аляксандр. Брыгада адраўнава-рашыла перавыканавць у тры разы сваё заданне на канале. «Сейбіт» нашых по-спехаў заклічае: у тым, што пра-цуюм зладжана і дружна.

Пётр МАЗЕЙКА,

брыгадзір меліратыўнай брыгады калгаса «Пролетарый», Валасові-цкага сельсавета.

Даматога наперацы

Спачынаеца кааперацыя раёна кля-паілася ад тым, каб найлепш абслу-жыць калгасных грабавоў.

У часе масавай асушкі балот работнікі раймаг, селітэраў, селітэ вышлі ў калгасы грабавіцкія лапаты, шуклі, во-пратку, абутак, прадаждальныя напіткі, кандытарскія выпраі.

Усё зроблена 59 выездаў у калгасы, дзе працава тавараў на сузу 103,5 тыс. рублёў.

М. ДУНАЙСІ,

старшыня Даманавіцкага райспажыў-саюза.

ДЗЕНЬ ЗА ДНЁМ

(Будні меліратыўных работ у калгасе Даманавіцкага раёна)

У 20 мая. У 54 калгасе раёна асушана 1.654 гектары балот. На меліратыўных участках апрацавалі 10.216 чалавек, пракладзі 3 тыс. метраў магистральнага кана-лаў, 12.862 метраў календараў і 50.177 метраў асушальнікаў. Калгас-нікі сельсавета «Комунар», Асташкавіцкага сельсавета, за 8 дзён асушкі 90 гектараў балот. Лектар абкома партыі тав. Мулюк працяваў у калгасе лекцыю на тэму «Эканамічнае развіццё Палесся ў сувязі з асушчай балот».

У 27 комсомольска-маладзёжных звенняў працуюць на балотах. Ком-самольска-маладзёжнае звяно калгаса «Чырвоны ўсход», якое ўзначаль-вае Алена Шах, штодзённа выкон-вае па 2 нормы. Актыўна працуюць на балотах комсомольцы калгасаў «Чухавіч рэвалюцыі», «Комінтэрн», Савіцкага сельсавета.

— Анастасія Баладун — знатны грабав калгаса «Чырвоны шлях» — выйкнула за дзень 82,5 кубаме-трасы асушальніка і перакала ўсе рэкорды калгасніц Даманаві-цкага раёна. Перадавое звяно калгаса «Комінтэрн» Майсей Іваненкі зняў нулася праз раённую газету «За большавіцкі калгас» да грабавоў сельсавета «Сейбіт» з выкайма сабораўніца і прапавою 26 мая пачаў пракладку маг-истральнага каналаў. Стаханавіца звяно калгаса «Сейбіт», якое ўза-чалвае Ілья Гарбун, вылік пры-чыла.

Знатны грабав калгаса «Сейбіт» Ілья Гарбун 24 мая выйкнуў з асушальніка 123 кубаметраў масы і выканаў норму на 1.230 проментаў.

Актыўна працуюць на балотах агітатары, вылучаны Навасілкаў-скай партыйнай арганізацыяй. Агита-тары паказваюць добрыя прыклады ў выкананні дзённых норм. У калгасе «Чырвоная зямля» высту-піў самадзейны акалічэскай, пу-скаем валу паўз азім які-небудзь бераг, і б'ем зноў траншэю пасяроў. Пасля кожнага пыхавання падбраем драб-шукі, іначай наробіш толькі праі і загаражаш работу.

Знатны грабав калгаса «Першае мая» Савіцкі Міхайла 12 куба-метр грунту і выканаў дзённую норму на 1.210 проментаў. Перада-вое звяно калгаса «Пролетарый», дзе звоніямны працую стаханавец грабав Пётр Мазейка, выйшлі на будаўніцтва магистральнага канала «1-2», пачало сабораўніца са знатым звяном Івана Гарбуна. Калгас «Пролетарый» першым вы-канаў план меліратыўных работ на канале.

Іван Музычэнка — знатны грабав калгаса «Ударнік», Давы-даўскага сельсавета — 7 чэрвеня пе-ракрыў усе рэкорды грабавоў Да-манавіцкага раёна, выйкнуў за дзень з асушальніка 130 кубаметраў грунту.

Экскаватар «Менк-4» праклаў звыш трох кілометраў новага русла ракі Іпа і выйкнуў на бераг больш 30 тысяч кубаметраў зямлі. На магистральных каналах, пракла-дзеных калгасныя грабавы, на 10 чэрвеня выйкнута 20 тысяч кубаметраў зямлі. Сімамі калгасоў будуюцца 5 магистральных каналаў даўжынёй у 42 км., якія ўпадаюць у ракі Іпа і Віша. Калгаснікі і калгасніцы ўручыно пачалі рэгулі-раваць вярхоўе Вішы.

У 4.459 гектараў балот асушана ў калгасе раёна да 10 чэрвеня. Дзяржаўны план перавыканан на 1.100 гектараў. Пракладзена 253 кілометры календараў і асушальні-каў.

Паседаўшы, Майсей Іваненка сказаў жонцы, якая тупала яшчэ ля печы:

— Табе, маладзіца, прылежца дома заставацца, на балота я адзіны пайду.

У сепца ён узяў рыдлёўку, павесіў на ёй торбачку з харчамі і праз агарок накіраваўся на балота. Тавістае, яно ляжала спакойна, нават не калыхаліся баваўняна-белыя кветкі чарнаглава.

За кустамі аленішкія выліз было, як брыгадзір Фёдар Баборэнка кулаў сваю думкаўторку па ліні канала, вымяраючы ўчасткі кожнаму калгасніку.

Прывітаўшыся, Майсей адрэз запугаў, дзе яго ўчастак і, палажыўшы торбу з харчамі пад куст, пачаў капаць траншэю. Ён запугаў работай так, што забіўся нават пакурыць.

Пасля абёда некаторыя калгаснікі яшчэ адначывалі, а Майсей зноў узяўся за рыдлёўку. Яму хапелася выканаць за дзень двайную норму.

Пад вечар брыгадзір пачаў вымяраць пачыт, каб запісаць ё ў прапоўніа кніжкі калгаснікаў.

Прайшоўшы па участку Майсея, ён за-пытаў:

— Дзе-ж твая жонка?

— Яна дома грады паракуче.

— Дык, кажам, табе ніхто не дапама-гаў? — і, не чакаючы адказу, брыгадзір хутка папагаў у другі канец канавы. дзе быў старшыня калгаса.

Неўзабаве солы ішлі грамаю калгас-нікі. Майсей стаў у незалежна. Яно яшчэ павялічылася, калі Баборэнка пачаў у другі раз вымяраць участак.

— Ён памыліўся, — сказаў ён, — Іваненка выйкнуў 70 кубаметраў торфу і работа, як бачыце, чыстая.

Старшыня калгаса разгавору сьпг і перадаў яго Майсею са словамі:

— Напхам лепшаму грабаву, працаві-тому калгасніку.

Толькі пасля гэтага ў душы Майсея

Рэкорды

стала нека-па-святоточнаму лёгка і раласна. Ён ралавалі перамоце і горда нёс якую му разгортнуці сінт. За ім ішлі калгасні-кі.

Увайшоўшы ў хату, Майсей паставіў спя-у прырэлі кут і, прасеўшы яна стала, за-пытаў у жонкі:

— Закончыла грады?

— Дзе там... Ішчы тры грады заста-лося тасавалі.

— І ліха з імі, грады твае нікуды не ўлікуй. Вунь на балотах наш хлеб, на ша капуста і агуркі...

Назавуты на балота выніла болынь-лодзей. Спг урвас час заставаўся ў Майсея, ён моцна трымаў яго да канца, пакуль калгас не асушыў яго 269 гектараў ба-лота.

У гэты час разгортваліся работы на канале «1-2». Калгас «Комінтэрн» па-кі-роўваў туды таксама людзей. Брыгадзірам адначалосіа быў выбран Майсей Іваненка. 22 калгаснікі з гармонікам накіраваліся ў залёвую рэчку Заполле, якая цяпер уялізе сабой латэ грабавоў.

На пракладцы 9-кілометровага шырока-га канала працую больш 100 чалавек. Пяршынства тут займае брыгада Пятра Мазейкі з калгаса «Пролетарый». 11 калгасных грабавоў робяць шум. На шг-рокі і глыбокія канале яны выкавваюць да 30 км. зямлі кожны.

У зьезд прыезду брыгады Іваненкі на канал брыгада Мазейкі ў 11 чалавек узяла такую-ж норму, як і брыгада Яно-мага грабав Якава Гарбуна з калгаса «Сейбіт», якая складалася з 32 чалавек. Спачатку Іваненка палічыў Мазейку за «фарсуна», але хутка пераказався, што памыліўся. Ужо ў абел ён стаў на грабе-ні аякоу і захваліўся работай Пятра Мазейкі і яго напарніка Паўла Шаблі-нскага. Яны абыва майстэрска ўлаваі-раўдзіўкамі, з чатырохматровай глыбіні дэтка выкавваюць торф.

Вос з імі пачалі сабораўніца грабавы калгаса «Комінтэрн», узначальваемы Майсеям Іваненкам.

Кіпіць работа на пракладцы магистраль-наў, на асушаных балотах. Яны кар-чупаю, узораюцца і засяваюцца.

Дзед Іван Лаўда ў часе асушкі балот у калгасе «Сейбіт» быў выдатным кама-варам, а цяпер яму даручылі рассяваць каліную соль і калгасныя агарак на палінай паліне.

Адваторкам, закончыўшы работу, дзед пайшоў паглыбляцца аўсом, які сьві-дала рапа. Шлях яму перага-раджава канавы. Паглыдзёўшы ўзеве і ўправа і не знойшчоны класі, ён асту-піў шаті тры пазад, разгавіўся і пе-раскоўчы ае. Прыжог пагадаў яму мала-досць, калі на гэтых балотах ён скакаў з аўсам на купіну, выбіраючы лепшую лезіну, каб надраць зямлі на ланці або напача асакі для зморанага каня. А цяпер тут на 90 гектарах буйна расе аёс, аўсінца лугавая, лапушчыца вок-сакыя. Дзед у задуменні пашчотна разглядаў шырокія пакурышчыя каліны аўса і нарэшце прамовіў:

— А казалі, нічога не будзе. Вос рас-це, ды яшчэ як расце...

.

Канал «1-4» ідзе па старой зарослай і залышчэй трасе, пракладзенай эк-спедыцыяй генерала Жылінскага. Тут калгас-нікі, расчыраючы і паглыбляючы канал, паткуналі на вялікі камень, які перага-ржавае шлях. Пад гэтым каменем яшчэ не стэлілі вагаты, якімі намятае за мі-зэрную плату паленкуі каліні вывернуць яго. І камень і вагаты засталіся ў бало-це як сьведкі бясцільна царскага ўрада.

Толькі воляй большавоў, някхачучых масы на прамоўныя палыці, кекавечыя балоты ператварыцца ў крыніцу калгас-най заможнасці.

І. НОВІН.

А. МАТУСЕВІЧ.



На пракладцы магистральна

